

**ELABORAREA OPȚIONALULUI *CITEȘTE ȘI
CUNOAȘTE-TE!* ÎN CONCORDANȚĂ CU
PRIORITĂȚILE DE POLITICĂ EDUCAȚIONALĂ-
CA PREMISĂ A DEZVOLTĂRII IMAGINII DE SINE
A ELEVILOR DIN CICLUL PRIMAR**

*Irina Elena-Roxana, profesor-metodist, grad didactic I,
Casa Corpului Didactic Neamț, Județul Neamț, România,
doctorandă U.P.S. „Ion Creangă” Chișinău
ORCID: 0000-0002-5833-6987*

Rezumat: Formarea învățătorilor cu privire la utilizarea textului literar pentru a forma o imagine de sine care să determine atingerea obiectivelor propuse de elev, să crească încrederea în forțele proprii, să dezvolte convingeri realiste despre sine printr-o percepție corectă a capacităților și a slăbiciunilor proprii și alegerea disciplinei opționale *Citește și cunoaște-te!* în vederea parcurgerii la clasele primare, pot constitui puncte de plecare în aplicarea unor politici educaționale centrate pe dezvoltare personală și socială.

Cuvinte-cheie: *elev, imagine de sine, text literar, curriculum opțional, curs formare, competențe*

Abstract: Teacher training on the use of the literary text to form a self-image that will achieve the goals proposed by the student, increase self-confidence, develop realistic self-beliefs through a correct perception of their own abilities and weaknesses and choice optional discipline Read and get to know yourself! in order to go to primary school, they can be starting points in the application of educational policies focused on personal and social development.

Key-words: *student, self-image, literary text, optional syllabus, training course, skills*

În România, opționalul (CDS) este curriculum elaborat în școală, realizat de către cadrele didactice cu un an școlar înainte de a fi implementat, deoarece acesta parcurge mai multe etape înainte de a fi aprobat. Având un proiect curricular propriu, instituția de învățământ își construiește identitatea și informează comunitatea despre tipul de formare și educare pe care îl desfășoară, opționalul fiind un avantaj al frecventării cursurilor în acea școală.

În România, Legea Educației Naționale, nr. 1/2011 reglementează la art. 65 alin. 5 că, curriculum la decizia școlii este format atât din pachete disciplinare opționale oferite la nivel național/regional/local, cât și din pachete disciplinare oferite la nivelul unității de învățământ. Curriculum la decizia școlii este stabilit de consiliul de administrație al unității de învățământ, în urma consultării elevilor, părinților și pe baza resurselor disponibile.[2, p.11]

În Republica Moldova, disciplina opțională este propusă la alegerea elevilor, este diferită de disciplinele din trunchiul comun, iar curriculum este elaborat de cadrele didactice, specialiști în domeniu.

„Curriculum pentru disciplinele opționale reprezintă documentul normative principal și instrumental didactic ce descrie condițiile învățării și performanțele de atins la disciplinele opționale exprimate în competențe, subcompetențe, conținuturi și activități de învățare și evaluare.”[4, p. 4]

Conform Ordinului Ministrului Educației nr. 3238/16.02.2021 pentru aprobarea *Metodologiei privind*

dezvoltarea curriculumului la decizia școlii [3, p. 6] și în conformitate cu Procedura operațională revizuită privind avizarea programelor pentru disciplinele opționale cuprinse în curriculum la decizia școlii 2021-2022 emisă de Inspectoratul Școlar Județean Neamț prin adresa nr. 1635/18.02.2021 [5, p. 2] am elaborat curriculum pentru disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, ca opțional integrat [5, p.7].

În acest an școlar, la trei unități de învățământ din Republica Moldova și România va fi implementată experimental, la clasele a III-a și a IV-a, o disciplină opțională cu scopul de a forma imaginea de sine a elevilor prin receptarea textului literar, dezvoltându-le în același timp elevilor dragostea pentru lectură.

Ca un preambul al implementării la clasă a disciplinei opționale menționate, în anul școlar anterior, un program de formare de 24 ore, pentru învățători, cu titlul *Formarea imaginii de sine a elevilor în procesul receptării textului literar* a fost avizat de Ministerul Educației din România și a fost derulat de către Casa Corpului Didactic Neamț. Cursul a avut rolul de a forma învățătorilor competențe care să contribuie la dezvoltarea intrapersonală a elevilor prin autocunoaștere și de a stabili reperele psihopedagogice și literar-artistice pentru formarea imaginii de sine a elevilor claselor primare în procesul receptării textului literar.

Acest program de formare a fost absolvit de treizeci de învățători din România, care s-au implicat activ în

activitățile de lucru, precizând metode de lucru eficiente și activități de învățare atractive pentru derularea unor ore care să contribuie la formarea imaginii de sine a elevilor, prin receptarea textului literar.

Competențele (în contextul educației literar-artistice ELA) pe care trebuie să le dețină un învățător care va preda acest opțional, sunt atât cele cu referire la conținuturile învățării, la managementul clasei, competențe cu privire la sistemul educativ, competențe de comunicare bazate pe abilitatea de a înțelege, de a exprima și de a transmite sentimente atât oral cât și scris (citire, scriere, vorbire, ascultare) în concordanță cu nevoile elevilor. Dintre competențele psihopedagogice, se subliniază motivarea elevilor pentru realizarea obiectivelor propuse. Dintre competențele de evaluare, s-au format cele de apreciere, de îndrumare, de perfecționare, acestea având întâietate în fața celor de control, învățătorul fiind capabil să stăpânească tehnicile de verificare a îndeplinirii și respectării deciziilor și îndrumărilor. Învățătorii trebuie să dețină competențele de a promova lucrul în echipă, de a-și motiva elevul pentru ca acesta să îl urmeze. Desigur că toate aceste competențe au la bază competențele de relaționare în contextul educației literar-artistice, respectiv manifestarea încrederii și respectului pentru elevi, a corectitudinii și colaborării, avându-se în vedere faptul că elevii trebuie consiliați pe probleme diverse, utilizându-se texte literare adecvate.

Pentru că în procesul de predare-învățare-evaluare este o schimbare continuă-influențată de profilul psihopedagogic

al elevilor, politici educaționale diverse, mediu educațional de proveniență, mijloace de învățare disponibile, învățătorul trebuie să participe activ la aceste forme de perfecționare continuă (cursuri, activități metodico-științifice). aibă în vedere dezvoltarea continuă a acestor competențe.

În contextul ELA, referindu-ne la dimensiunea competenței profesionale a învățătorului putem spune că aceasta reprezintă sistemul de competențe, respectiv:

- competența gnoseologică cu componentele sale:
  - *de specialitate*, care cuprinde în viziunea lui Ioan Jinga și Elena Istrate următoarele capacități: cunoașterea materiei, capacitatea de a stabili legături între teorie și practică, capacitatea de înnoire a conținuturilor în consens cu noile achiziții ale științei domeniului; [1, p.81]
    - *psihopedagogică*, care permite învățătorului să lucreze eficient la clasă și care cuprinde, după Ioan Jinga și Elena Istrate cinci capacități fundamentale: capacitatea de a cunoaște elevii, de a comunica ușor cu ei, de a proiecta și a realiza optim activități instructiv-educative, de a evalua obiectiv programe și activități de instruire, de a-i pregăti pe elevi pentru autoinstruire și educare;[1, p.81]
      - *culturală*, concretizată într-un ansamblu de cunoștințe variate din diferite domenii ale cunoașterii
  - competența managerială, pentru că învățătorul este un manager al clasei de elevi,
  - competența investigațională, care presupune valorificarea cercetărilor psihopedagogice cu scopul de a regla-autoregla procesul de învățământ,

- competența metacognitivă, privitoare la cunoașterea de sine, autoevaluarea activității profesionale raportate la diverse funcții, realizate în context educational, a punctelor forte și slabe cu scopul de a deveni mai flexibil în situații diferite.

- competența comunicațională, cu referire la care L. Ezechil apreciază că aceasta definește eficacitatea interacțiunii, a schimbului informațional și interpersonal.

Disciplina opțională *Citește și cunoaște-te!*, aflată în aplicare la clasă în acest an școlar, are ca scop utilizarea textului literar pentru a forma o imagine de sine care să determine atingerea obiectivelor propuse de elev, să crească încrederea în forțele proprii, să dezvolte convingeri realiste despre sine printr-o percepție corectă a capacităților și a slăbiciunilor proprii.

Prin urmare, s-au stabilit:

Competența generală: CG. Receptarea textului literar prin prisma formării imaginii de sine

Competențele specifice:

1.1. Identificarea caracteristicilor personale cu privire la specificul fizic, intelectual, emoțional, cu rol în dezvoltarea personalității, în contextul receptării textului literar,

1.2. Stabilirea unui mod de relaționare cu ceilalți, cu rol în valorizarea persoanei proprii și a celorlalți, ca urmare a lecturii textelor literare,

1.3. Descoperirea comportamentelor sociale fundamentale în vederea asigurării unei relaționări sociale eficiente, derivate din textele literare,

1.4. Analizarea influenței diferiților factori asupra dezvoltării personale și asupra formării imaginii de sine, prin prisma textului literar.

Activități de învățare: exerciții de receptare a textului literar, exerciții de construcție a unor enunțuri, a unor propoziții (simple sau dezvoltate), a unor fraze, exerciții de argumentare orală și în scris, exerciții de descriere a unor obiecte, ființe din mediul apropiat, exerciții de identificare a unor date personale, despre ceilalți

Elementele de conținut, cu texte specific temelor: persoana mea, eu și grupul de prieteni, familia mea, eroii mei.

Sugestii metodologice: în strategia didactică se vor folosi metode active de învățare, cum sunt: explicația în etapa de comunicare; învățarea prin descoperire dirijată, inductivă, experimentală; conversația de consolidare în etapa de fixare a cunoștințelor, problematizarea, studiul de caz, exercițiul, proiectul.

Tipuri de exerciții: jocuri didactice, jocuri de rol, exerciții de identificare/recunoaștere/recapitulare

Modalități de evaluare: evaluarea vizează mai ales interpretarea creativă a informațiilor și capacitatea de a rezolva o situație- problem (probe orale; observarea sistematică a comportamentului elevilor; fișe; analiza produselor activității elevilor; mini-proiecte; autoevaluarea și evaluarea reciprocă.)

În actul complex al formării imaginii de sine la elevi, un rol deosebit îl are școala, punctul de plecare fiind, desigur,

familia și celelalte persoane din viața copilului. Interacționând zilnic, la școală, de multe ori fără să aibă curajul de a exprima sentimentele trăite, elevul de 9-10 ani va experimenta poveștile copilăriei, se va transpune în acțiune, se va identifica cu personajele, va regăsi colegi în rolul personajelor, va aprecia sau va acuza, după caz, binele, frumosul, comunicarea, mândria, egoismul, iubirea de semeni etc.

În acest context, politicile educaționale actuale au ca scop pregătirea cadrelor didactice în vederea dezvoltării personalității elevului, identificând răspunsuri la problemele întâmpinate prin procesul de analiză nu doar cognitive ci și din punct de vedere comportamental, asigurând un mediu psiho-social educațional și o stare de spirit în care elevii nu doar că se simt bine ci au și posibilitatea de dezvoltare personală.

Referințe bibliografice:

1. JINGA, Ioan, ISTRATE Elena. *Manual de pedagogie*. București: ALL, 2006. 88 p. ISBN 978-9735-71-632-5
2. *Legea Educației Naționale*, nr. 1 din 01 ianuarie 2011: În Monitorul Oficial al României, 2011, nr. 18, pp. 11
3. Ordinul Ministrului Educației nr. 3238 din 16.02.2021 pentru aprobarea *Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii*: În Monitorul Oficial al României, 2021, nr. 159, pp. 6

4. POGOLȘA Lilia, ACHIRI Ion. *Repere conceptuale privind elaborarea curriculumului la discipline opționale*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017. 4p. ISBN 978-9975-48-108-3.
5. *Procedura operațională revizuită privind avizarea programelor pentru disciplinele opționale cuprinse în curriculum la decizia școlii 2021-2022 emisă de Inspectoratul Școlar Județean Neamț prin adresa nr. 1635/18.02.202, p.7, [citat 06.05.2021]* Disponibil: <http://www.isjneamt.ro/site/wp-content/uploads/2021/02/Procedura-revizuita-CDS-2021-2022.pdf>.